

Asia: VN/6525/2019

Lausuntopyyntö kevyemmän tarkastuksen käyttöönottoa valmistelleen työryhmän mietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Mietinnöstä käy ilmi, että kevyemmän tarkastuksen säätämällä lakisääteisen tilintarkastuksen sijasta mikrokokoisille yhtiöille ja osuuskunnille sallittavaksi vaihtoehdoksi ei saavuteta mitään seuraavista tavoitteista, jotka työryhmän asettamispäätöksen 1.3.2019 mukaan ovat olleet valmisteltavan uudistuksen tavoitteena: yritysten lakisääteisten velvoitteiden keventäminen, yritysten kustannusten vähentäminen, yritysten hallinnollisen taakan keventäminen sekä sääntelyn sujuvoittaminen. Uudistuksen tarpeettomuus käy ilmi myös siitä, että työryhmän jäsenten selvä enemmistö (11/16) on liittänyt mietintöön eriävän mielipiteen tai lausuman.

Mietinnössä uudistuksen tavoitetta on ministeriön asettamispäätöksestä poiketen muutettu olennaisesti seuraavaksi: mahdollistaa tilintarkastusta tarkoituksenmukaisempi lakisääteinen varmennusmuoto pienille yhteisöille ja joustavoittaa lainsäädäntöä, heikentämättä tilintarkastajainstituution merkitystä yrityksille ja yhteiskunnalle sekä selkeyttää oikeustilaa tilintarkastukselta edellytetyn varmuustason osalta ja kansainvälisten tilintarkastusstandardien merkityksestä hyvän tilintarkastustavan lähteenä. Näitäkään tavoitteita ei saavuteta kevyemmän tarkastuksen säätämällä tilintarkastuksen sijasta sallittavaksi vaihtoehdoksi.

Uudistuksen valmistelussa on vakavia puutteita, jotka vievät pohjan tilintarkastuslakiin esitetyiltä muutoksilta:

- Tehdyssä selvityksessä ei ole otettu huomioon, että uudistus mahdollistaisi lähes 40.000 yhtiön ja osuuskunnan poistumisen tilintarkastusvelvollisten yhteisöjen piiristä (yli puolet kaikista), mikä vähentäisi yleistä luottamusta niiden kirjanpidon ja tilinpäätöksen oikeellisuuteen ja toiminnan lainmukaisuuteen sekä vaarantaisi yli 2 miljardin euron/vuosi verojen ja julkisten maksujen kertymistä.

- Uudistuksen vaikutusarvion perustaksi ei ole tehty selvitystä siitä, missä määrin pienyhteisöjen enemmistön vapauttamisella tilintarkastusvelvollisuudesta vuoden 2007 tilintarkastuslain säätämisen yhteydessä on ollut kielteisiä vaikutuksia, vaikka Eduskunta lainmuutoksen hyväksyessään edellytti, että hallitus seuraa pakollisesta tilintarkastuksesta vapauttamisen vaikutuksia ja tarvittaessa ryhtyy toimiin mahdollisten kielteisten vaikutusten poistamiseksi.

- Mietinnössä samoin kuin jo työryhmän asettamispäätöksessä korostetaan voimassa olevan lain vastaisesti kansainvälisten tilintarkastusstandardien (ISA) tärkeyttä ja merkitystä pienyritysten tilintarkastuksessa, vaikka selvitystyössä on ollut käytettävissä KHO:n 12.2.2020 antama ratkaisu, jonka mukaan ISA-standardit eivät ole voimassa olevaan lainsäädäntöön kuuluvia velvoittavia oikeusnormeja.

- Selvitystä tehtäessä on ohitettu mietinnössä tehdyllä maininnalla Ammattitilintarkastajat ry:n helmikuussa 2019 julkaisema eli varsin tuore ohje ”Hyvä tilintarkastustapa Suomessa erityisesti pienehköjen yhteisöjen ja säätiöiden tilintarkastuksessa”, vaikka se osoittaa, että tilintarkastuslain vaatimukset ja vakiintuneen hyvän tilintarkastustavan täyttävä tilintarkastus on mikroyrityksille niiden sidosryhmien näkökulmasta paljon tarkoituksenmukaisempi lakisääteinen varmennusmuoto kuin ”kevyempi tarkastus”. Samaten siihen perehtyminen työryhmän selvitystyössä olisi osoittanut, että ohjeen mukainen lakisääteinen tilintarkastus vaatii huomattavasti vähemmän työtä ja on hinnaltaan huomattavasti edullisempi kuin ISA-standardien mukainen tilintarkastus.

- Selvitystä tehtäessä on ohitettu mietinnössä tehdyllä maininnalla myös Ammattitilintarkastajat ry:n helmikuussa 2020 pk-yhteisöjen tilintarkastuksia tekeville tilintarkastajille kohdistaman kyselyn tulokset. Vastaajista (228) 74 % piti yleisluonteisen tarkastuksen sijasta tilintarkastuslain edellyttämän hyvän tilintarkastustavan mukaista tilintarkastusta, jossa otetaan huomioon tarkastuskohteen laajuus, kokonaisuutena arvioiden tilintarkastajien, tilintarkastusasiakkaiden, näiden sidosryhmien ja yleisen edun mukaisena.

Summa summarum: Tilintarkastuslakiin ei tule lisätä tarpeetonta ja nykytilaan kielteisesti vaikuttavaa säännöstöä mikroyritysten yleisluonteisen tarkastuksen sallimisesta. Tilintarkastuslain tilintarkastuskertomuksen sisältöä koskevaan säännöksen täydentämiselle vaatimuksella, jonka mukaan kertomuksessa tulee ilmoittaa, että kyseessä on kohtuullisen varmuuden antava toimeksianto, ei ole myöskään mitään tarvetta eikä asiallista perustetta.

Kevyemmän tarkastuksen käyttöönottoa koskevan uudistuksen valmistelua ei pidä enää jatkaa, vaan resurssien tuhlaus tähän hyödyttömään hankkeeseen tulee lopettaa.

Helsinki 4.11.2020

Ammattitilintarkastajat ry

Jukka Silvo

hallituksen puheenjohtaja, HT

Silvo Jukka
Ammattitilintarkastajat ry